

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. III. Palladius a Guntchramno rege acerbè increpatur: ter ei non
pejerasse ostenditur. Contumeliam unam sibi illatam moderate fert; non
item alteram. In Synodo Matisconensi ob Faustiani ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
J. G.

§ III. Palladius a Guntchramno rege acerbe increpatur: ter ei non pejerasse ostenditur. Contumeliam unam sibi illatam moderate fert; non item alteram. In Synodo Matisconensi ob Faustiani ordinationem mulctatur: clericos sui obtrectatores severe castigat: indigne rursus et immerito vexatur.

Palladius
Aurelianus
accitus,

Cum eodem anno Christi 585, quo jam mox dicta contigerant, Guntchramnus rex adversus Gundobaldum ingentem misisset exercitum, eoque prope urbem Convenas occiso, ac deletis, qui ei adhaeserant, ducibus, Parisios esset iturus confestim Bertchramnum, Palladium, aliosque, qui misero Gundobaldo faverant, episcopos coram delegatis a se praesulibus optimatibusque adesse iussit, factorum suorum causam dicturos. Convenere acciti antistites Aurelianus, ubi Guntchramnus interim subsistebat, illicque ante reliquos omnes, uti S. Gregorius Turonensis lib. viii Hist. Franc. cap. 2 refert, Bertchramnus ac Palladius noster abs deputatis episcopis optimatibusque discussi sunt, cur Gundovaldum suscepissent, cur Faustianum Aquis episcopum ad praerceptionem ejus, quam levissimam iudices vocabant, ordinassent. Quae in eo episcoporum optimatumque conventu ambo attulerint rationum momenta, quae primum sibi objectum crimen diluerunt, nusquam citatus Gregorius memoria prodidit, seu quod hujus liti ordinationem tanti momenti non esse crederet, ut in Francorum, quam scribebat, historia enucleate recensenda esset, seu quod allatas in medium ab utroque illo antistite rationes in vulgus spargi, aut Guntchramnus rex aut ipsemet minime probaret. Ut haec sint, Palladio certe, uti supra numm. 25 et 24 dicta ostendunt, deesse non potuerunt spernenda minime rationum momenta, quibus in recipiendo Gundobaldo omnis coram Deo sceleris purum se fuisse, manifestum redderet.

factorum suorum causam dicit, at allegatis rationibus Guntchramnum non placat,

27 Quod vero ad causam ordinationis Faustiani spectat, hanc... Palladius episcopus (verba rursus S. Gregorii Turonensis sunt) a Bertchramno metropole suo auferens, super se devolvit, dicens: Oculi metropolis mei valde doloribus artabantur, et ego spoliatus et contemptus, invitus ab eo (Gundobaldo nempe, ut Valesius rerum Francicarum lib. 15 pag. 232 exponit) in eo loco adductus sum, non potui aliud facere, nisi quae ille, qui omnem principatum Galliarum se testabatur accipere, imperabat. Verum licet Palladius invitus a Gundobaldo Aquas Tarbellicas adductus fuisset; non propterea tamen, uti et supra diximus, in ordinando praeter Canonum praescriptum Faustiano, omni culpa immunis habendus erat; sed neque, quas in hujus

causa defensionem produxerat, rationes ejusmodi erant, ut inflammatum adversus se regis animum restinguerent. Hinc, teste rursus cit. Gregorio cap. 2, mirum non est, Guntchramnum, uli sanctum principem, cognito Palladii responso, valde commotum fuisse, ita ut (Gregorium rursus audis) vix obtineri posset, ut eos (Palladium nempe et Bertchramnum) ad convivium advocaret cum reliquis, qui Aureliis erant, Galliarum episcopis. At, seu solius S. Gregorii Turonensis, qui plurimum apud regem valebat, deprecatione, seu aliorum etiam episcoporum optimatumque, qui Bertchramni et Palladii praesertim erratum excusare nitebantur, patrocinio et hortatu paulo mitior redditus Guntchramnus, tandem utrique praesuli in conspectum suum venire et convivio interesse indulxit.

28 Prius tamen quam ad mensam suam eos admitteret, ironiis haece verbis, teste ibidem S. Gregorio Turonensi, Bertchramnum compellavit: Gratias agimus, quod sic custodisti fidem generationi tuae. Scire enim te oportuerat, dilectissime pater, quod parens (seu consanguineus) eras nobis ex matre nostra, et super gentem tuam non debueras inducere pestem extraneam (ita Gundobaldum vocat.) Cumque talia et his similia Bertchramnus audisset, eodem teste Gregorio, conversus ad Palladium rex ait: Nec tibi, o Palladi episcopo, nimium sunt gratiae referendae. Tertio enim mihi, quod de episcopo dici iniquum est, pejerasti, mittens indiculos dolo sitate plenos: a me excusabaris (seu, ut alii habent, et te excusabas) per epistolas, et germanum meum (nescio, an ironice Gundobaldus, an sincere Chilpericus rex hic designetur) cum scriptis aliis invitabas. Judicavit enim Deus causam meam, cum ego provocare vos semper, tamquam Ecclesiae patres, studui, et vos circa me semper egistis dolose. Nicasio autem et Antidido episcopis, Ecolismensi nempe et Aginensi, Bertchramnum subsecutus, dixit: Quid vos, o sanctissimi patres, pro regionis utilitate vel regni nostri sospitate tractatis, edicite. Illis quoque tacentibus, ablatis rex manibus, accepta a sacerdotibus benedictione, ad mensam resedit, laeto vultu et hilaris facie, quae nihil de contemptu suo fuisset effatus.

29 Hactenus jam saepius laudatus Turonensis, ex cujus cap. 5 et 4 etiam discimus, non modo Guntchramnum regem ab episcopis omnibus, ac proin etiam a Palladio sacerdotalem, antequam mensae accumberet, benedictionem accepisse, sed et, post decantatum ab iisdem suo jussu Psalmum Responsorium, Childebertum, adoptivum filium suum, eorum precibus commendasse, haece nempe alisque, quae apud Gregorium eundem cit. cap. 4 exstant, verbis: Unum vos tantummodo, sacerdotes Domini, deprecor, ut pro filio meo Childeberto Domini misericordiam exoretis... Unde, si oratio vestra prosequitur, poterit hic, Domino annuente, regnare. Haec rege dicente, quotquot aderant, episcopos, atque adeo et Palladium coram rege orationem fuisse ad Dominum, ut utrumque regem divina misericordia conservaret; testis est, qui simul aderat, S. Gregorius Turonensis. Tam cito conversus Guntchramni regis animus, tanquam insignis in accumbentes secum antistites comitas, horumque propensa in eum voluntas ac sua pro regni ejus incolumitate preces non leve indicium, Palladium nostrum eosque, qui Gundobaldo adhaeserant, episcopos de perfidia quidem vel perjurio aliquando

ut contra non nisi egre, ac post acerbam a rege exprobrationem ad mensam ejus admittatur;

E

F

illic regi primum bene precatus, pro regni ejus incolumitate Deum orat;

A aliquando apud regem accusatos aut suspectos utcumque fuisse, minime tamen alterutro crimine fuisse vere obstrictos.

qua ex re uti et ex aliis indicis, re ipsa cum ter regi perjurum non fuisse, probatur.

50 Et sane, tametsi Guntchrammus primum sibi in animum induzerit, Palladium eo tempore, quo sui excusandi gratia indiculos seu epistolas ad se dabat, simul aliis litteris nunciis germanum suum ad se invitasse, itaque dolo ac fraudibus usum esse; in eo non minus ab adulatoribus suis antistitumque inimicis delusum fuisse videtur, quam dum hisce credidit, S. Theodorum, Massiliensem episcopum, causam existisse cædis Chilperici germani sui, cum tamen antistes ille extra omnem noxam esset. Adhæc, cum in concilio Matisconensi, de quo infra, discuti debuerit causa Palladii, vereque etiam discussa fuerit, nec tamen ille alterius facinoris, quam illegitimæ Faustiani ordinationis, affinis fuerit inventus; dicendum omnino videtur, revera eum ter regi non pejerasse, contra ac Guntchrammus, plus æquo subinde credulus animoque commotus, ei ante conviviū acerbe exprobravit. Ipsa denique, iudice Gregorio Turonensi lib. viii cap. 20 Hist. Franc., divina providentia episcoporum, qui regi illi ob susceptum sine suo peccato Gundobaldum aliæ ejusmodi causas invisæ erant, innocentiam tueri visa est, cum eo tempore, quo multos eorum exilio mulctare cogitabat, gravissimum ei morbum immiserit, qui, quo minus episcopis, quibus iratus erat, noceret, omnino impedivit. Atque hæc dicta sufficiant, ut ne quis Palladium nostrum tribus etiam vicibus reipsa perjurum existisse, ob sancti quidem, ac tunc nimis creduli animoque commoti regis dicta, sibi induci patiat in animum.

B 51 Nunc, unde nonnihil digressi sumus, revertamur. Guntchrammus rex cum Palladio aliisque episcopis, qui Gundobaldum susceperant, eum in modum conviviū tempore egerat, ut eos omnes nulla in re, si Faustiani ordinationem excipias, coram Deo et adversum se deliquisse, aut, si quid contra se admissum erat, id venia dignum censuisse, dici posset: cum sequenti die Dominico, alicujus, ut credibile est, aulici, Palladio infesti, falsis sermonibus circumventus, ita in Palladium rursus exarsit, ac si hic objectis criminibus revera constrictus interque primarios suos inimicos habendus fuisset. Rem his verbis narrat S. Gregorius Turonensis cit. lib. viii, cap. 7: Adveniente quoque die Dominico, rex ecclesiam ad spectanda Missarum solemnia petit: fratres vero consacerdotesque, qui aderant, locum Palladio episcopo ad agenda festa præbuerunt. Quo incipiente Prophetiam, rex interrogat, quis esset. Cumque Palladium episcopum initiassè pronuntiassent, statim commotus rex ait: Qui mihi semper infidelis et perfidus fuit, ille nunc sacrata verba prædicabit? Egrediar prorsus ab hac ecclesia, ne inimicum meum audiam prædicantem. Et hæc dicens, egredi cœpit ecclesiam.

Paulo post rursus regem sibi infensissimum experitur.

52 Tunc conturbati sacerdotes de Fratrū humilitate, dixerunt regi: Vidimus enim eum convivio tuo adesse, ac de ejus manu te benedictionem accipere; et cur eum nunc rex aspernatur? Si enim scissemus tibi exosum, declinasset utique ad alium, qui hæc agere debuisset. Nunc, si permittis, celebret, quæ cœpit: in posterum autem, si aliquid opposueris, canonice sanctionis censura finiatur. Jam enim Palladius episcopus in sacrarium cum grandi humi-

sed sibi illatam contumeliam moderate fert; at non item

litate discesserat. Tunc rex jussit eum revocari, et sic, quæ agere cœperat, expedit. Nimirum id jam Palladius, tantam moderate ferendo contumeliam, egregiæ virtutis suæ præmium movit, ut, donec ejus causa in synodo aliqua discussa fuisset, ipse interim velut omnium sibi obsectorum criminum insons, dignusque, qui coram rege celebraret, antistes haberetur. Atque utinam, dum vel eodem die vel sequenti ad regis convivium iterato adscitus fuit, pari æquitate animi humilitateque excepisset contumeliosa quædam verba, quæ in eum Bertchrammus, Burdegalsis metropolita, oggessit. At hominem rursus se hic sensit Palladius, atque, ubi vel ob solam regis præsentiam tacere æquum erat, in eum, qui malorum suorum omnium caput et origo erat, probra regerenda duxit; sic, ut non se adulterii, fornicationis ac perjurii, de quibus a Bertchrammo arguebatur, sed eum ipsum Bertchrammum horum omnium reum esse contenderet. Ita enim Gregorii Turonensis verba interpretanda esse suadet tum pia altas Palladii vita, tum dubia metropolitæ istius fama, tum mox subsequens Matisconensem synodum hujus obitus, de quo segg. num. dicitur.

53 Nunc ipsum audiamus Gregorium cit. cap. 7: Cum iterato ad convivium regis Palladius atque Bertchrammus adsciti fuissent, commoti invicem multa sibi de adulteriis ac fornicatione exprobrarunt, nonnulla etiam de perjuriiis. Quibus de rebus multi ridebant, nonnulli vero, qui alacrioris erant scientiæ, lamentabantur, cur inter sacerdotes Domini taliter zizania diaboli pullularent. Discedentes itaque a regis præsentia cautiones et fidejussores dederunt, ut decimo Calendæ mensis noni ad synodum convenirent, subituri videlicet coepiscoporum iudicium. Adfuere stato tempore Matiscone Bertchrammus Palladius, aliique plurimi e regno Guntchramni antistites, horumve legati, a quibus Palladii causa canonice discussa fuit. At tantum abest, ut triplicis perjurii, de quo a Guntchrammo, aut adulterii fornicationisque, de quibus a Bertchrammo accusatus fuerat, declaratus fuerit nocens; ut contra in eo dumtaxat reprehensione dignus inventus sit, quod Faustianum Gundobaldi jussu Aquensem episcopum, ut supra diximus, consecrasset. Quid porro in hac causa definitum a Patribus fuerit, ex S. Gregorio Turonensi cit. lib. cap. 20 recitare lubet. Interim, inquit, dies placidi advenit, et episcopi ex jussu regis Guntchramni apud Matisconensem urbem collecti sunt. Faustianus autem, qui ex jussu Gundovaldi Aquensis urbis episcopus ordinatus fuerat, ea conditione removeatur, ut eum Bertchrammus, Orestesque, sive Palladius, qui eum benedixerant, vicibus pascere, centenosque ei aureos annis singulis ministrarent.

54 Hanc sibi a Matisconensi synodo impositam mulctam, dubium non est, quin ea, quæ piū factique pœnitentem episcopum decebat, submissione animi et accuratatione Palladius solverit, ut is, cui ablata sede Aquensi sercatus cum nomine episcopatus honos fuerat, honeste seu sine ullo episcopatus dedecore ali possent. Num vero etiam Bertchrammus, Burdegalsis metropolita, et illegitimæ ordinationis auctor, eandem sibi indictam mulctam aliquando persolverit, non immerito dubitari ex eo potest, quod, teste S. Gregorio Turonensi, multo ante elapsam annum, seu mox ut regressus ex Matisconensi synodo fuit, febre cor-

Octobris Tomus III.

117 reptus

AUCTOR
J. G.

E factam sibi a Bertchrammo falsam variorum criminum exprobationem.]

F

Ex Matisconensi synodo, ubi ob Faustiani ordinationem mulctatus fuerat,

AUCTORE
J. G.

reptus sit, paucisque post diebus spiritum exhilarit, eorum, quæ tum in Guntchramnum, tum in Palladium deliquerat, supremo Judici jam rediturus rationem. Ceterum, quæ in hac Matisconensi synodo, anno Christi 383, ut Sirmondus ostendit, habita, sapienter utiliterque a Palladio æque ac ab aliis 61 episcopis et quindecim episcoporum legati definita sancitaque, quæque et hanc subsequuta sint, hujus loci non est recensere. Quare hæc viddat curiosus lector tom. V Conciliorum Labbei a col. 979, et cit. lib. viii Hist. Franc. a cap. 20. Unum tamen est, quod, utpote ad Palladium singillatim spectans, intactum prætermittere hoc loco visum non est.

in suam diocesim redux, clericos quosdam sui obtrectatores severe castigat.

55 Cum e Matisconensi synodo in suam diocesim reversus esset Præsul noster, jamque ante compertum haberet, multos e suis clericis, a Berthramno Burdigalensi corruptos, nonnulla conscripsisse, ob quæ non exiguum subierat contumeliam; censuit, extincto jam Berthramno, inimico suo, eorumque clericorum acri defensore, de commisso adversus se a suis clericis peccato æquas penas esse exigendas. Quapropter eos non modo comprehendit, sed et, teste laudato Gregorio cap. 22, graviter cædi atque exspoliari jussit. Est, qui ea in re eum non parum delicto penam sumpsisse, seu justæ animadversionis modum excessisse, contendit, hujusque suæ opinionis eadem citat Gregorium Turonensem. Verum, tametsi jam mox citatus Historiæ Francorum auctor, illos clericos, nostri Antistitis criminales, graviter casos, imo et exspoliatos fuisse affirmet; non propterea tamen consequens continuo fit, eos injuria contumeliosque, ac supra quam deliquerant, affectos supplicitis a Palladio fuisse; ut adeo ingratos rebellesque filios pro meritis castigasse potius, quam ulciscendæ injuriæ gratia crudelius in eos sævisse dici debeat.

Deviolata regi fide rursus accusatus,

56 Non hic criminum vivo nostro Antistiti afflictorum finis fuit. Quippe anno fere et medio postquam Mediolanum Santonum reversus esset; sequè totum ad virtutum cultum, sacrorum curam, et Matisconensis synodi decretorum in sua diocesi observationem impenderet, sparsa est per Gallias ac præsertim in Guntchramni regno mendax fama, non tantum quod Fredegundis regina, Guntchramno invisa atque inimica, occultos in Hispaniam nuntios ad Lewigildum regem, Guntchramni ejusdem hostem, misisset, sed quod legatos illos Palladius, clam tecto receptos inde transmisisset in Hispaniam. Igitur Antestius, qui a Guntchramno Andegavos missus bona Boboloni, seu Beppoloni, referendarii Fredegundis, fisco addixerat, ac dein Nonnichium, Namnetensem episcopum, veluti cædis Domnolæ participem, lacessiverat, Santonas contendit, uti Palladium, velut violatæ rursus fidei reum, comprehenderet. Erant autem eo tempore dies Quadragesimæ sanctæ, uti Gregorius supra sæpe laudatus lib. viii Hist. Franc. cap. 45 scribit, et Episcopus (S. Palladius) in insulam maris, (puta Olarionem vel Radim) orationis causa recesserat. Secundum consuetudinem autem, dum ad Dominicæ cænæ festa ad ecclesiam suam, populo exspectante, rediret, ab Antestio in via vallatur. Qui nec discussa rei veritate dicebat: Non ingredieris urbem, sed exilio condemnaberis, quia suscepti nuntios inimicæ domini nostri regis.

indigne injusteque a regis aulico vexatur:

57 At ille, Nescio, ait, quid loquaris. Tamen, quia dies sancti imminet, accedamus ad urbem, decursisque solemnitatibus sanctarum fe-

stis, postea, quæcumque volueris, oppone, rationem a me accipies: quia, quod reputas, nihil est. At ille: Nequaquam, inquit, sed non attinges limina ecclesiæ tuæ, quia infidelis adparuisti domino nostro regi. Quid plura? Tenetur in via Episcopus, domus ecclesiæ describitur, resque diripiuntur. Cives cum homine* obtinere non queunt, ut saltem vel celebrata solemnitate Paschali discutiatur. Hisque supplicantiibus, et illo renitente, tandem patefacit vulnus, quod latebat in pectore. Si, inquit, domum, quam intra territorii Biturici terminum habere dignoscitur, meæ ditioni facta venditione subdiderit, quæ flagitatis, facio: alioquin non effugiet manus meas, nisi tradatur in exilium. Metuit negare episcopus: scripsit, subscripsitque, ac tradidit agrum: et sic datis fidejussoribus de præsentia sua ante regem, in civitatem ingredi permissus est. Transactis igitur diebus sanctis, ad regem pergit: adfuit et Antestius, sed nihil de his, quæ opponebat Episcopo, potuit adprobare. Episcopus autem ad urbem redire jubetur, et usque ad synodum futuram dilatatur, si forte aliqua de his, quæ opponebantur, evidentiis possint agnosci.

* i. e. ab homine scilicet Antestio

58 Hactenus laudatus jam sæpe Gregorius Turonensis, qui, cum nusquam aliquid inventum agnitumve fuisse prodatur, quo objectum Palladio crimen evinci poterit, haud obscure eum minime reum violatæ fidei fuisse, significat; idque et synodorum, in Galliis exeunte sæculo vi coactarum Acta, in quibus nulla pariter de evieto hoc ejus crimine mentio fit, non parum confirmant. Quid? Quod vel ex recitata jam mox Gregorii Turonensis narratione non immerito colligas, fuisse inter Guntchramni regis aulicos id genus hominum, qui non alio consilio se æquitati suoque principi addictissimos simulant, Ecclesiæ vero ministros aut violatæ regi fidei, aut aliorum facinorum reos agunt, quam ut addicta ecclesiis bona invadendi occasionem nanciscantur, aut certe eorum partem aliquam, tanquam præstiti insignis obsequii præmium, in se derivent. Ceterum novam hanc, nostro Præsuli instructam calumniam, non esse, contra ac Dionysius Sammarthanus tom. II Galliæ Christianæ col. 1059 contendit, anno circiter 397 innecendam, ex eo liquido patet, quod S. Gregorius Turonensis, in hac certe re omni exceptione major testis, anno duodecimo Childeberti regis, qui cum anno Christi 387 concurrat, hoc factum illiget, uti initio præfati capitis 45 videre est. Perperam igitur idem Sammarthanus cit. loco mox subdit, eodem fere tempore hæc contigisse, quo S. Palladius ad S. Gregorium Papam Leuperculum seu potius Leuparicum, ecclesiæ suæ presbyterum, misit, ut ab eo peteret reliquias, et redditus voti composuit. Id enim anno demum 396 contigisse, sequenti §, quo novissimam, transactæque biennio ante longe dissimilem, vitæ Palladii partem prosequemur, ex ipsa S. Gregorii Papæ infra citanda epistola manifestum fit.

quam in rem nonnulla hic observantur.

